

Jongerenparticipatie in de gemeente Haren

**BMO/Ontwikkeling
Communicatie
Maart 2012**

Inhoudsopgave

Inleiding	Blz.	3
Hoofdstuk 1 Algemene informatie jongerenparticipatie	Blz.	4
1.1 Het begrip jongerenparticipatie	Blz.	4
1.2 Soorten jongerenparticipatie	Blz.	4
Hoofdstuk 2 Jongerenparticipatie	Blz.	5
2.1 Directe jongerenparticipatie	Blz.	5
2.1.1 Jongerenraad		
2.1.2 Politiek maatschappelijke stage		
2.1.3 Politieke wishlist		
2.1.4 Scan je buurt		
2.1.5 Vote! 2.0		
2.1.6 Jongerenateliers		
2.1.7 Jongerenpanels		
2.1.8 Dag van de lokale democratie		
2.2 Indirecte jongerenparticipatie	Blz.	10
2.2.1 Jongerenwijzer		
2.2.2 Jongin!		
2.2.3 Social media		
2.2.4 Jongerenpagina CJG-site		
2.2.5 Denknetwerk WOOH		
2.3 Schematische weergave	Blz.	13
Hoofdstuk 3 Deskresearch	Blz.	16
3.1 Inleiding	Blz.	16
3.2 Jongerenparticipatie bij gemeenten	Blz.	16
Hoofdstuk 4 Conclusie	Blz.	18

Inleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is dat de gemeente Haren inzicht wil hebben op welke wijzen de jongeren betrokken kunnen worden bij de gemeente Haren/de politiek en wat de voor- en nadelen van elke mogelijkheid zijn.

Voordat een antwoord volgt op de bovenstaande vraag, komt eerst het begrip jongerenparticipatie aan bod. Wat is jongerenparticipatie precies en welke soorten jongerenparticipatie kunnen wij onderscheiden?

In het tweede hoofdstuk staan de vormen van jongerenparticipatie met een onderscheid tussen de directe vormen van jongerenparticipatie en indirecte vormen van jongerenparticipatie. Aan het eind van het tweede hoofdstuk treft u een schematisch overzicht aan van de vormen van jongerenparticipatie met daarin de voor- en nadelen, ambtelijke inzet en de kosten.

In het derde hoofdstuk staat een kleine deskresearch waarbij vergelijkbare gemeenten zijn geraadpleegd over de jongerenparticipatie in die gemeente.

In het vierde hoofdstuk staat de conclusie: welke vormen van jongerenparticipatie passen het beste bij de gemeente Haren.

Hoofdstuk 1 Algemene informatie jongerenparticipatie

In dit hoofdstuk treft u algemene informatie over jongerenparticipatie aan. Wat is het en welke vormen van jongerenparticipatie kennen wij in Nederland?

1.1 Het begrip jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie is een wijze van interactieve beleidsvorming waarbij jongeren centraal staan. Onder het begrip 'jongeren' wordt jeugd in de leeftijd van 12 tot en met 25 jaar bedoeld. Het betrekken van jongeren beneden de twaalf jaar wordt jeugdparticipatie genoemd.

1.2 Soorten jongerenparticipatie

Wij kunnen twee soorten jongerenparticipatie onderscheiden:

1. Maatschappelijke participatie.
2. Politieke participatie.

Maatschappelijke participatie

Maatschappelijke participatie is de deelname van jongeren aan allerlei activiteiten in de maatschappij. Betrokkenheid bij verenigingen, scholen en vrijwilligerswerk zijn hier enkele voorbeelden van.

Politieke participatie

Politieke participatie is de inspraak van jongeren en het meepraten van de jongeren over het gemeentelijk beleid of de voorzieningen binnen de gemeente. Veel gemeenten richten zich specifiek op de politieke participatie, omdat die moet leiden tot zelfontplooiing van de jongeren. Daarnaast is het een voorbereiding op actief burgerschap. Onder actief burgerschap verstaan wij: *Het actief deelnemen van mensen aan de samenleving op sociaal, cultureel, economisch en politiek vlak*¹.

Ook kunnen jongeren met een frisse blik naar de huidige situatie kijken en daarmee voor vernieuwende oplossingen zorgen.

Dit onderzoek richt zich uitsluitend op de politieke participatie. Welke instrumenten wij daarbij kunnen gebruiken, staat in het volgende hoofdstuk.

¹ <http://www.actief-burgerschap.nl/>

Hoofdstuk 2 Jongerenparticipatie

Dit hoofdstuk gaat in op diverse vormen van jongerenparticipatie. In de eerste paragraaf staat de directe jongerenparticipatie centraal. Directe jongerenparticipatie gaat over de manier waarop jongeren concreet en persoonlijk betrokken worden.

De tweede paragraaf geeft voorbeelden van indirecte jongerenparticipatie. Bij indirecte jongerenparticipatie speelt een intermediair een rol. Dat kan een jongerenwerker zijn, maar in dit onderzoek is de participatie via het internet hier ook onder geschaard. Hier is voor gekozen, omdat het concrete en het persoonlijke contact minder aanwezig is in vergelijking tot de directe vormen van jongerenparticipatie.

2.1 Directe jongerenparticipatie

2.1.1 Jongerenraad

De jongerenraad bestaat uit een groep jongeren die al dan niet is gekozen door jongeren. Ze leveren gevraagd en ongevraagd advies aan het college van B&W. Het doel van de jongerenraad is het behartigen van belangen van alle jongeren in de gemeente.

Voor- en nadelen

Het belangrijkste voordeel van de jongerenraad is dat het een hoog participatief gehalte heeft: jongeren worden betrokken bij het gemeentelijk beleid en geven daar ook advies over.

De jongerenraad kent echter ook een aantal serieuze nadelen. Ten eerste moet er, zeker gedurende de beginfase, voldoende ambtelijke ondersteuning beschikbaar zijn om de jongeren wegwijs te maken binnen de gemeente. Daarnaast moet de jongerenraad het gevoel hebben serieus te worden genomen. Om dat te bereiken moet de jongerenraad goed geïnformeerd worden door het college. Ook moet het college de jongerenraad bij diverse onderwerpen betrekken en niet gaan denken "het komt wel goed".

Een ander probleem is de samenstelling van een jongerenraad. Een jongerenraad trekt vaak hoogopgeleide en politiek enthousiaste jongeren, terwijl een jongerenraad eigenlijk een divers karakter moet kennen. Daarnaast is het voor het functioneren van de jongerenraad zelf ook goed wanneer er jongeren van diverse opleidingen in zitten. Zo zijn VMBO'ers erg praktijk- en oplossingsgericht terwijl VWO'ers heel goed een theoretisch kader kunnen schetsen.

Een gevaar voor de continuïteit van de jongerenraad is dat de samenstelling van de raad vaak wisselt (jongeren gaan van school, verliezen hun interesse etc).

Ervaringen

De ervaringen met een jongerenraad zijn divers. De gemeente Borsele heeft een niet gekozen jongerenraad; je kan je voor de jongerenraad aanmelden. De raad vergadert een keer in de drie weken en geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het college. De website van de jongerenraad in Borsele is: <http://www.jongerenraadborsele.nl>.

De gemeente Heerde heeft een jongerenraad gehad, maar die is wegens gebrek aan belangstelling niet meer actief.

De kosten die gepaard gaan met het oprichten van een jongerenraad zijn lastig te voorspellen. Veel hangt af van de gekozen vorm, de hoeveelheid ambtelijke ondersteuning en of er een budget wordt vastgesteld waarmee de jongerenraad bijvoorbeeld aan de slag kan gaan. De gemeente Borsele trekt per jaar € 30.000,- uit voor de jongerenraad en gemiddeld is er een fulltime medewerker mee bezig.

2.1.2 Politiek maatschappelijke stage

Het kabinet vindt het belangrijk dat jongeren een brede kijk op de samenleving hebben. In dit kader is de maatschappelijke stage bedacht. De maatschappelijke stage is een verplichte stage op basis van vrijwilligerswerk. De scholieren krijgen er geen geld voor. De scholieren mogen in principe zelf bepalen waar ze de maatschappelijke stage lopen. Het is voor ieder opleidingsniveau, van VMBO tot VWO. Het aantal uren dat de scholieren in totaal stagelopen in een jaar is voor het VMBO 48 uur, Havo 60 uur en VWO 72 uur.

De politiek maatschappelijke stage is een maatschappelijke stage bij een (gemeentelijke) overheidsinstelling. De jongeren kunnen bijvoorbeeld stage lopen bij de gemeenteraad of het college, in de ambtelijke organisatie of bij belangengroeperingen waar de gemeente mee te maken heeft.

Voor- en nadelen

Scholieren krijgen een goed beeld over wat de gemeente doet en waar de gemeente mee te maken heeft. Een ander groot voordeel is dat je als gemeente jongeren op een goede manier kan binden aan de gemeente en later kan gebruiken om bijvoorbeeld hun meningen of advies te krijgen.

Een nadeel van deze vorm van jongerenparticipatie is het kleine bereik. Niet iedere jongere is geïnteresseerd in een maatschappelijke stage bij de gemeente en/of de gemeentelijke politiek en te verwachten is dat ook hier vooral hoogopgeleide jongeren op af zullen komen.

Ervaring

De gemeente Groningen heeft een twintigtal scholieren met een politiek maatschappelijke stage gehad. De stage was georganiseerd in de decembermaand en gedurende die periode hebben de stagiaires zich actief bezig gehouden met onderwerpen die op de agenda van de gemeenteraad staan.

Groningen heeft positieve ervaringen met de politiek maatschappelijke stage. De deelnemers waren erg enthousiast en hebben de gemeente Groningen goed van binnenuit mee kunnen maken. De stage is geregeld via Jongeren-participatie.nl en dat bracht vrij hoge kosten met zich mee: circa € 6.500,- tot € 7.000,- voor in totaal twintig leerlingen. Omdat het bedrijf zelf heel veel uitvoering op zich heeft genomen bleef de ambtelijke inzet van de griffie beperkt tot vier uur per week. De gemeente Groningen overweegt dit in de toekomst zelf te organiseren, maar beraadt zich nog hierover in verband met de ambtelijke inzet en de hoge kosten.

2.1.3 Politieke wishlist

Het bedrijf Jongeren-participatie.nl heeft het product van de politieke wishlist ontworpen. Dit is letterlijk een wensenlijst van jongeren die op de politiek gericht is. Wat willen jongeren van de politiek? Hierbij maken ze gebruik van een verplaatsbare video-arcade kast waarop jongeren een profiel aan kunnen maken. Vervolgens kunnen ze met de arcadekast een videoboodschap maken en die wordt dan op een politiek kanaal op youtube gezet.

De politieke partijen kunnen vervolgens in de besluitvorming of bij verkiezingen over deze wensenlijsten debatteren of de lijsten meenemen in het besluitvormingsproces. Jongeren-participatie.nl zorgt voor het technische verhaal en het team met de arcadekast.

Voor- en nadelen

Het grote voordeel van de politieke wishlist is dat het erg vernieuwend en interactief is, op die manier worden jongeren sneller gemotiveerd hieraan mee te doen.

Het nadeel is vooral dat het, gelet op het grote bereik, minder participatief kan zijn. Iedereen mag wensen opgeven, maar of er iets mee wordt gedaan lijkt meer bij de gemeentepolitiek te liggen dan bij de jongeren zelf.

2.1.4 Scan je buurt

Bij de methode van scan je buurt worden de jongeren op pad gestuurd met een interactieve kaart. Jongeren kunnen met hun mobiele telefoon (internetverbinding noodzakelijk) filmpjes en foto's in hun buurt maken en die middels de internetverbinding aan die interactieve kaart met locatie koppelen. Het is een participatiemethode die bedacht is door Jongeren-participatie.nl en zij voeren het ook uit. Jongeren-participatie.nl zorgt voor de training, zodat de jongeren met kwalitatief goede filmpjes komen. Ze zullen de jongeren ook ondersteunen met het plaatsen van de filmpjes en dergelijk op youtube.

Aan het eind van de dag gaan de jongeren samen met de beleidsmedewerkers en de politici om de tafel om eventueel een nieuw beleid vorm te geven. Dit geeft de kans gebruik te maken van de ideeën van de jongeren en hun recent opgedane kennis van de wijk.

Voor- en nadelen

Het belangrijkste voordeel is dat het erg interactief en praktijkgericht is. De jongeren moeten zelf aan de slag. Hierbij worden ze wel ondersteund door Jongeren-participatie.nl.

Het nadeel is vooral dat er een klein bereik is, het hangt af van geïnteresseerde jongeren en er zijn ook technische eisen waaraan moet worden voldaan, zoals het bezit van een goede mobiele telefoon. Daarnaast is hier nog niet veel ervaring mee.

Ervaring

Er zijn nog praktisch geen voorbeelden beschikbaar van deze vorm van jongerenparticipatie. Hoe dit in de praktijk gaat werken en hoe het financiële plaatje van deze vorm van jongerenparticipatie eruit ziet, is nog onduidelijk.

2.1.5 *Vote! 2.0*

Vote! 2.0 is ook bedacht door Jongeren-participatie.nl. Bij vote! 2.0 worden de jongeren in groepen samengebracht in een grote assemblee. De jongeren worden vervolgens opgedeeld in kleinere groepen die geleid worden door een moderator. Deze groepen gaan vervolgens discussiëren over thema's en onderwerpen die belangrijk worden gevonden door jongeren en/of beleidsmedewerkers en/of politici. Vervolgens komt iedere groep met een probleemstelling + oplossing(srichtingen) die direct worden ingevoerd op een computer. Dat wordt daarna op een groot scherm geprojecteerd, zodat iedereen kan zien wat de anderen bedacht hebben. Daarna wordt via een stelsysteem een ranglijst gemaakt, waarbij de beste ideeën en oplossingen bovenaan komen te staan. Je kan dus een groot publiek op een ludieke wijze bereiken.

Voor- en nadelen

Het voordeel is dat je met deze methode een relatief groot publiek bereikt. Er is ook een technische mogelijkheid om het op te delen naar meerdere fysieke ruimtes, dat kan door het gehele proces web-based aan te bieden. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld diverse klassen en zelfs scholen aan dit proces deelnemen. Er kan met de winnende groep worden afgesproken het beleid of de oplossing uit dan wel in te voeren. Een nadeel is dat het soms onduidelijk is hoeveel participatie deze vorm teweeg brengt. Naarmate er meer jongeren bij betrokken worden, neemt de kans om met de jongeren in discussie te gaan af.

Ervaring

Er zijn nog bijna geen voorbeelden beschikbaar van deze vorm van jongerenparticipatie. Hoe dit in de praktijk gaat werken en hoe het financiële plaatje van deze vorm van jongerenparticipatie eruit ziet, is nog onduidelijk.

2.1.6 *Jongerenateliers*

Een jongerenatelier is een soort tijdelijke jongerenraad over een specifiek onderwerp. Een jongerenatelier verdiept zich in een onderwerp en voert de communicatiecampagne uit.

De totstandkoming van een jongerenatelier neemt wat tijd in beslag. Het proces is opgedeeld in drie fasen:

1. Werven van partners

Er wordt niet alleen gewerkt met een jongerenatelier, er wordt veel gebruik gemaakt van partners. Voorbeelden van partners zijn scholen en verenigingen. De partners moeten zo divers mogelijk zijn zodat ze de jongerenateliers zo veel mogelijk input en deskundigheid kunnen aanbieden.

2. Werven van jongeren

Nadat de partners zich hebben gevormd, gaan de partners op zoek naar deelnemers, dat kunnen onder andere scholen, sportverenigingen etc. zijn.

3. Uitvoering

De uitvoering bestaat uit vier onderdelen. Het jongerenatelier bepaalt wat ze communiceert, met wie ze wil communiceren en hoe ze de boodschap gaat communiceren. Vervolgens gaat het jongerenpanel bezig met de uiteindelijke uitvoering van de communicatiecampagne.

Gemeenten kunnen zelf een jongerenatelier oprichten, het bureau Jongerenateliers heeft subsidie gekregen van het ministerie van VROM en heeft de informatie publiek toegankelijk gemaakt. Het bureau Jongerenateliers kan het uitvoeren.

Voor- en nadelen

Jongerenateliers zijn erg interactief, de jongeren moeten het allemaal zelf doen en het initiatief ligt ook bij hun. Daarnaast is er een grote vrijheid wat betreft de aanpak van het onderwerp/ project. Ook is een jongerenatelier de ideale gelegenheid om 'goed in de stof te komen', met andere woorden veel kennis op te doen. Dat komt omdat de jongeren zich echt gaan verdiepen in een onderwerp.

Een nadeel van een jongerenatelier is de hoeveelheid ambtelijke ondersteuning die nodig is. Jongeren moeten wel terug kunnen vallen op de ambtenaren, daarnaast zijn er ook de nodige uren nodig in de voorbereiding van het jongerenatelier: zoeken van partners en het organiseren.

Ervaring

Een voorbeeld van een jongerenatelier betrof het atelier over jongerenhuisvesting in het dorp Nederwetten (gemeente Nuenen). Een groep van vijftien jongeren heeft zich hier ingezet voor woningbouw voor jongeren. Ze hebben de woonwensen onder jongeren geïnterviewd. Die bevindingen zijn vastgelegd in de nota 'Jong in Nederwetten, bouwen voor de jeugd'.

2.1.7 Jongerenpanels

Een jongerenpanel is een groep jongeren die betrokken wordt bij een actueel lokaal vraagstuk dat interessant is voor jongeren. Voorbeelden zijn evenementen, verkeersveiligheid en het inrichten van woonwijk(en).

Jongeren worden in alle stadia van de beleidsvorming benaderd. Een wat heikel punt is de agendavorming van beleid, dat zal vooral uit de jongeren moeten komen. De jongeren dienen als serieuze gesprekspartner die ook met een advies moeten komen. Ook kan het jongerenpanel gebruik maken van de contacten die zij hebben op bijvoorbeeld school of sportgelegenheden. Aan het eind presenteren de jongeren hun conclusies en aanbevelingen aan de gemeente.

Voor- en nadelen

Een voordeel van jongerenpanels is dat het tot op een zekere hoogte goed valt te modelleren en daardoor goed valt aan te passen aan de gemeente. Daarnaast kan het een vrij hoog participatiegehalte hebben, maar ook hier geldt dan dat het erg afhankelijk is van de vorm.

Jongerenpanels kennen hun specifieke nadelen, onder andere afhankelijk van de vorm die wordt gekozen. Wanneer men enkel digitaal via de e-mail vraagt om de mening van jongeren, kent het panel voornamelijk een informerend karakter en niet zozeer participierend. Een jongerenpanel zoals de gemeente Oirschot heeft, is een soort incidentele jeugdraad waarbij de leden van het panel een achterban hebben die ze kunnen raadplegen en waar ze hun reacties op kunnen baseren. Vervolgens kan het panel actief in gesprek gaan met de gemeente, maar dat kost dan wel meer manuren en geld van de gemeente.

Ervaring

Er is niet echt een vaste vorm voor een jongerenpanel. De gemeente Oirschot heeft een jongerenpanel bestaande uit een aantal jongeren die op hun beurt weer enquêtes verspreiden onder andere jongeren. De gemeente Horst aan de Maas heeft een jongerenpanel van circa 121 leden en die worden per e-mail naar hun mening gevraagd over sommige vraagstukken.

2.1.8 Dag van de lokale democratie

Elk jaar organiseren het Zernikecollege, Maartenscollege en sinds 2012 ook Kentalis en de gemeente Haren de Dag van de lokale democratie (voorheen de Wegwijsdag). Het doel van de dag is de leerlingen op hoofdlijnen leren hoe de democratie, en in het bijzonder de lokale democratie, werkt. De leerlingen leren ook welke diverse doelgroepen met de politiek te maken hebben, zoals ambtenaren, politici, burgers en jongeren. Op de Dag van de lokale democratie doen de jongeren een klein onderzoek naar een actueel maatschappelijk thema. De uitkomsten daarvan presenteren ze in een raadsvergadering onder leiding van de burgemeester. Ook is het de bedoeling dat de jongeren het project zelf gaan uitvoeren. Hier zit vaak een probleem, deze 'follow up' ontbreekt vaak.

Om de follow up te waarborgen kan het een optie zijn om dit te waarborgen middels een jongere specifiek aan de gemeente te binden, bijvoorbeeld op vrijwillige basis of op basis van een stage.

De Dag van de lokale democratie zoals de gemeente Haren deze organiseert, kost ongeveer € 3.000,- per keer en er zijn in totaal ongeveer zes dagen aan uren mee gemoeid.

Voor- en nadelen

De Dag van de lokale democratie is een interactieve manier om leerlingen in hoofdlijnen te leren hoe de lokale democratie werkt. Daarnaast leren de leerlingen ook met welke diverse doelgroepen de politiek te maken heeft. Tot slot is het interactief, de jongeren moeten een onderzoek doen naar een actueel maatschappelijk thema. De uitkomsten van dat onderzoek moeten ze presenteren en uitvoeren.

De uitvoering van de uitkomsten van het onderzoek dat de leerlingen hebben gepresenteerd schiet er nog wel eens bij in. Sommige projecten zullen dus geen verdere gevolgen hebben, terwijl het soms hele inventieve ideeën zijn.

2.2 Indirecte jongerenparticipatie

2.2.1 Jongerenwijzer

Uit de Wegwijsdag 2010 is het idee van 'de Jongerenwijzer' naar voren gekomen. De Jongerenwijzer zou een website voor jongeren moeten zijn met in ieder geval ruimte voor een chatbox en een forum. Het oorspronkelijke idee was om het alleen te gebruiken voor de inrichting van het Raadhuisplein, maar er zijn vast mogelijkheden om dit breder te trekken.

Voor- en nadelen

Een voordeel is dat je als gemeente de touwtjes in handen houdt en dat de informatie op de site toegespitst is op jongeren.

Over de ambtelijke inzet en de kosten is nog niets bekend, hier moet nog onderzoek naar worden gedaan.

Ervaring

Er is geen ervaring met de Jongerenwijzer, het plan werd toentertijd door gebrek aan capaciteit niet uitgevoerd. In Groningen is het vergelijkbare 'Cloud-050' project uitgevoerd. De jongerenwijzer zouden wij kunnen zien als een afgeleide hiervan. Het project 'Cloud-050' is echter mislukt. Er kwamen niet genoeg jongeren op af en het werd niet of nauwelijks gebruikt.

2.2.2 Jongin!

Jongin! is een site voor jongeren. Op de site staan fun & facts voor jongeren. Ongeveer 80 procent is landelijk nieuws en informatie, de overige 20 procent is lokaal nieuws en moet dus lokaal worden bijgehouden. Ook zijn er voor jongeren verschillende interactiemogelijkheden aanwezig. Jongin! heeft ook een 'light' versie ontwikkeld, waarbij de gemeente alleen het content afneemt van een database met CJG-informatie en een loket werk en inkomen.

Voor- en nadelen

Het grote voordeel van Jongin! is dat de invulling van de site voor een groot deel wordt geregeld door het bedrijf. De gemeente hoeft enkel lokaal nieuws op de site te plaatsen, wat een aanmerkelijk kleinere belasting is voor de mankracht. De gemeente kan er ook voor kiezen het lokale nieuws door jongeren in te laten vullen. Dit vraagt begeleiding vanuit de gemeente of het jongerenwerk.

Aangezien ongeveer 80 procent van de inhoud van Jongin landelijk bepaald wordt, is het niet iets waar de gemeente veel beheer over heeft. Wij kunnen wel lokaal nieuws erop zetten, maar de site volledig aanpassen naar onze wensen gaat niet. Een ander nadeel is dat je de aandacht van jongeren wel moet vasthouden.

Ervaring

De gemeente Slochteren maakt sinds januari gebruik van Jongin! De ervaringen zijn positief. De jongeren vullen zelf het nieuws in, de gemeente heeft een breed netwerk opgebouwd van scholen en jeugdhonken. Ook is er dankzij Jongin! de mogelijkheid voor jongeren om op het gemeentehuis een presentatie te houden over een onderwerp naar keuze, dit wel op eigen initiatief van de jongeren. Er is een instapbedrag mee gemoeid van circa € 10.000,- en per jaar is de gemeente Slochteren € 4.000,- verschuldigd aan abonnementskosten. Daarnaast is de gemeente Slochteren per week ongeveer vier uur kwijt aan ambtelijke inzet.

De gemeente Menterwolde is € 4.000,- verschuldigd aan abonnementskosten en er zijn ongeveer vier uren per week mee gemoeid aan inzet. Er heeft veel tijd gezeten in het ontwerp, omdat zij ook de koppeling hebben gemaakt met het CJG. Op dit moment verwatert de Jongin! van Menterwolde, medewerkers krijgen weinig feedback en de terugkoppeling van jongeren is mager.

2.2.3 Social media

Heel veel jongeren participeren op social media. Hyves, Facebook en Twitter zijn de meest bekende vormen van de 'social media'. De gemeente Haren zou een account kunnen aanmaken op bijvoorbeeld Facebook en die gaan beheren. Op een dergelijke pagina kunnen onderwerpen geplaatst worden. Er moet vervolgens wel actie worden ondernomen op de reacties, anders wordt het geheel erg zendergericht en is het niet langer gericht op participatie.

Het is belangrijk om het onderscheid te maken tussen het informeren en het participeren. Jongeren maken zich niet druk om de gemeente als overheid. Jongeren zijn vooral geïnteresseerd in onderwerpen die hen raken en waar ze wat over zouden kunnen zeggen. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld hangplekken voor de jongeren, de aanwezigheid van voetbalveldjes etc.

Voor- en nadelen

Het voordeel van social media zoals Hyves en Facebook is dat ze gratis zijn en mogelijkheden hebben om reacties te verwerken en te beheren.

Het nadeel is dat er wel een soort moderator moet zijn die zorgt dat het geen publieke klagmuur wordt. Dit kost tijd. De pagina moet genoeg onderwerpen en actualiteiten bevatten die interessant genoeg zijn om de aandacht van jongeren op de pagina te houden.

Ervaring

Ondanks dat social media veel gebruikt worden door jongeren, wordt het in een mindere mate (of zelfs niet) gebruikt door gemeenten. Wethouders en politici participeren veelal op twitter of op fora, maar als gemeente zijnde wordt er nauwelijks gebruik gemaakt van de social media met als uitzondering Twitter. De gemeente Haren heeft een twitteraccount waarop regelmatig nieuws wordt geplaatst.

2.2.4 Jongerenpagina gekoppeld aan Centrum voor Jeugd en Gezin site

Het CJG is vooral een inlooppunt voor ouders, kinderen en jongeren voor allerlei vragen op het gebied van jeugdzorg. Een mogelijkheid bestaat om als gemeente een eigen pagina te koppelen aan de CJG site. Een aantal gemeentes kiest daarbij voor de eerder besproken Jongin! pagina. Ook ontwikkelt Biblionet ID, de leverancier van de CJG-site, een jongerenpagina.

Voor- en nadelen

Het grote voordeel is dat het vrij makkelijk te realiseren is, het is niet anders dan een koppeling tussen de CJG site en de Jongin! pagina of de pagina van Biblionet ID.

Het grote nadeel is dat dit niet is ontworpen voor jongerenparticipatie of het betrekken van jongeren bij de politiek. Dat maakt het lastig om de doelgroepen op een goede manier te bereiken.

Ervaring

De gemeente Slochteren heeft op de website van het CJG bijvoorbeeld een doorverwijzing naar de Jongin!pagina van Slochteren. Dit zou de gemeente Haren ook kunnen doen. Bij de CJG pagina van de gemeente Haren een link plaatsen naar een jongeren-site, bijvoorbeeld een Facebook pagina.

2.2.5 Denknetwork WOOH

WOOH is een in Groningen gevestigde organisatie op het gebied van jongerencommunicatie. WOOH heeft in 2008 een onderzoek voor ons uitgevoerd naar de behoefte van jongeren aan accommodatie en voorzieningen. WOOH maakt gebruik van digitale jongerenpanels en een digitaal 'denknetwork'. Door middel van Quests, digitale vragenlijstjes, worden vraagstukken onder jongeren uitgezet. Op eenvoudige en snelle wijze ontstaat zo een beeld van de wensen, meningen en behoeften van jongeren. WOOH streeft naar een zorgvuldige afspiegeling van de doelgroep in een bepaald te onderzoeken gebied. WOOH heeft in opdracht van de GGD (in het kader van het project jeugd en alcohol) begin 2011 een onderzoek gedaan onder jongeren in de provincie Groningen naar alcoholgebruik en de mening over het gebruik van alcohol.

WOOH heeft een voorstel gedaan voor een Trend Team Haren. Dit is een structureel jongerenpanel waarin digitale vragenlijstjes, de zogenaamde quests, uitgezet worden. De uitkomsten worden vertaald naar een Creative Talent Team. Hiervan wordt een rapportage gemaakt. WOOH is dus een soort doorgeefluik die op een interactieve en flitsende manier de jongeren probeert te begrijpen. Jongeren die zich voor de WOOH aanmelden krijgen een quest in de mailbox die ze kunnen invullen. Vervolgens geeft de WOOH die resultaten weer door aan de gemeente.

Voor- en nadelen

WOOH heeft een groot bereik, dit vooral vanwege de hoge mate van digitalisatie. Daarnaast is het snel inzetbaar en kan het uitstekend herhaald worden bij andere onderwerpen. Een ander voordeel is dat het een hele flitsende uitstraling heeft en daarmee de jongeren zal aanspreken.

Uit de offerte die WOOH aan de gemeente Haren heeft gestuurd, blijkt dat het ongeveer € 2.000,- kost voor twee chats met het trendteam, daarnaast biedt WOOH een abonnement van zeven chats aan voor zes en dat komt dan neer op ongeveer € 7.000,-. Hier is weinig ambtelijke inzet voor nodig.

2.3 Schematische weergave

Directe jongerenparticipatie

Methode	Voordelen	Nadelen	Ambtelijke inzet	Kosten
Jongerenraad	<ul style="list-style-type: none"> • Hoog participatiegehalte 	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijke ondersteuning. • Continuïteit moeilijk te waarborgen • Vergt continue inspanning ambtenaren en college. • Selectie jongeren. 	Borsele: Alle uren bij elkaar opgeteld een full-time ambtenaar.	Borsele: € 30.000,- per jaar voor zowel het organiseren van activiteiten als uitoefening voor de werkzaamheden.

Politiek Maatschappelijke stage	<ul style="list-style-type: none"> • Goede bindingswijze • Praktisch en actief 	<ul style="list-style-type: none"> • Klein bereik. • Voldoende ambtelijke begeleiding nodig. 	Bij gemeente Groningen: 4 uur per week. Onbekend hoeveel ambtelijk inzet nodig is bij zelf organiseren	€ 6.500,- tot € 7.000,- per keer voor 20 leerlingen. Uitvoering gaat dan via jongerenparticipatie
Politieke wishlist	<ul style="list-style-type: none"> • Interactief • Flitsend • Vernieuwend 	<ul style="list-style-type: none"> • Minder hoog participatiegehalte • Niet veel ervaring mee 	Voornamelijk overleg etc., 2 volle dagen inzet waarschijnlijk.	
Scan je buurt	<ul style="list-style-type: none"> • Interactief • Praktisch aan het werk • Samenwerking met onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> • Niet veel ervaring mee • Klein bereik 	Voornamelijk overleg etc., 3 volle dagen inzet waarschijnlijk	
Vote! 2.0	<ul style="list-style-type: none"> • Interactief • Vernieuwend • Groot bereik 	<ul style="list-style-type: none"> • Minder hoog participatiegehalte 	Voornamelijk overleg etc., 2 volle dagen inzet waarschijnlijk	
Jongerenateliers	<ul style="list-style-type: none"> • Interactief • Praktijkgericht • Gelegenheid om goed in de stof te komen 	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijke ondersteuning nodig • Klein bereik • Duur/ ambtelijke ondersteuning 	Ca. 10 dagdelen.	Hangt van de gemeente af, je kan het allemaal zelf uitvoeren. Bij het bureau inschakelen circa: € 8.400,-
Jongerenpanel	<ul style="list-style-type: none"> • Interactief. • Serieuze gesprekspartners. • Meer mogelijk om in eigen beheer te houden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vormafhankelijk. • Jongeren vinden. • Ambtelijke inzet. 	Het jongerenpanel is vooral zelfvoorzienend, max. 1 keer per 3 weken een overleg met ambtenaren	€ 2.000,- per jaar, het jongerenpanel beschikt zelf over dat bedrag en bepaalt waar het naar toe gaat
Dag van de lokale democratie	<ul style="list-style-type: none"> • Ervaring mee • Praktisch • Aansprekend • Scholen positioneel 	<ul style="list-style-type: none"> • Weinig tijd voor, maar het is maar één keer per jaar 	Ca. 6 dagen	€ 2.000,- aan organisatie, uitvoering winnend project € ... ???...

Indirecte jongerenparticipatie

Methodes	Voordelen	Nadelen	Ambtelijke inzet	Kosten
Jongerenwijzer	<ul style="list-style-type: none"> • Specifiek af te stemmen voor gemeente Haren & Jongeren • Groot en jong publiek bereik 	<ul style="list-style-type: none"> • Ambtelijke inzet nodig • Regelmatig onderwerpen nodig die jeugd aanspreken • Site moet gemaakt en onderhouden worden 	<ul style="list-style-type: none"> • Team Communicatie • ICT • Webredactie 	?
Jongin!	<ul style="list-style-type: none"> • Groot publiek bereik • Site beschikt over communicatiemiddelen voor jongeren • 20% lokaal nieuws dus minder ambtelijke ondersteuning 	<ul style="list-style-type: none"> • Vasthouden van de jongeren • Beheer niet in eigen handen 	Min. 4 uren per week	Instapkosten minimaal € 15.000,-, abonnement € 2.500,- Jongin! Light € 3.000,- pj.
Social media	<ul style="list-style-type: none"> • Groot publiek bereiken • Veel jongeren zitten op social media • Geen betalend abonnement nodig 	<ul style="list-style-type: none"> • Moeten goede onderwerpen komen • Ambtenaar moet het in de gaten houden. • Aandacht van jongeren vast proberen te houden 	<ul style="list-style-type: none"> • Team Communicatie • Webredactie 	Social media zijn gratis, maar wanneer er bijvoorbeeld prijsvragen worden gehouden is het bedrag daarvan afhankelijk
Jongerenpagina gekoppeld aan Centrum voor Jeugd en Gezin site	<ul style="list-style-type: none"> • Praktisch haalbaar 	<ul style="list-style-type: none"> • Niet echt voor participatiedoel-einden • Bereik erg onzeker 		Extra abonnementskosten.
Denknetwerk WOOH	<ul style="list-style-type: none"> • Groot bereik • Uitstraling PR • Snel inzetbaar • Herhaling 			€ 2.000,- Abonnement 7x € 7.000,-

Hoofdstuk 3 Deskresearch

3.1 Inleiding

Een deel van het onderzoek bestond uit deskresearch. Dit om erachter te komen wat andere, vergelijkbare gemeenten (met ongeveer hetzelfde inwoneraantal als de gemeente Haren), aan jongerenparticipatie doen. De uitkomsten van deze gesprekken treft u in paragraaf 3.2 samengevat aan.

De volgende gemeenten zijn benaderd:

- Zuidhorn, 18.478 inwoners
- Westerveld, 19.302 inwoners
- Rijnwoude, 18.621 inwoners
- Schagen, 18.747 inwoners
- Heerde, 18.313 inwoners
- Vlagtwedde, 16.600 inwoners

3.2 Jongerenparticipatie per gemeente

Zuidhorn

De gemeente Zuidhorn doet mee met de zogenaamde burgerschapvorming, een project waarbij de groepen 8 van de basisschool informatie krijgen over de gemeente en haar functioneren. De basisschoolleerlingen lopen uiteindelijk een dagje mee en houden aan het eind van de dag een jeugdraadsvergadering waarbij ook een bescheiden budget beschikbaar is om de wensen van de jeugdraad uit te voeren. Voor de categorie jongeren is er geen specifieke participatievorm, maar in het verleden zijn middelbare scholieren wel eens meegegaan in het kader van 'gast van de raad'.

Westerveld

De gemeente Westerveld is zich aan het oriënteren op een Dag van de lokale democratie, zoals wij die in de gemeente Haren kennen. Daarnaast overwegen ze ook om een account te maken op sociale media om zo de jongeren te betrekken bij onderwerpen. Dit moet nog verder uitgewerkt worden. Het budget dat de gemeente Westerveld hiervoor ter beschikking stelt bedraagt ongeveer € 5.000,-.

Rijnwoude

De gemeente Rijnwoude is bezig met het ontwikkelen van haar jongerenparticipatie en doet dat met behulp van een landelijke organisatie voor jongerenparticipatie, genaamd Nationale Jeugdraad. Daarnaast oriënteert de gemeente Rijnwoude zich op het instellen van een jongerenpanel, bijdragen aan jongerenprojecten en dynamic duo's waarbij ouderen aan jongeren worden gekoppeld.

De drie participatievormen die hierboven zijn genoemd zijn nog in ontwikkeling. Nu is het traject gestart om te kijken wat succesvol in de gemeente geïmplementeerd kan worden. Het totale budget dat de gemeente Rijnwoude beschikbaar heeft voor jongerenparticipatie bedraagt € 15.000,-. De gemeente heeft op dit moment een jongerenhuis, zie ook jongrijnwoude.hyves.nl. Het jongerenhuis van Rijnwoude is actief op Hyves en daar worden onder andere nieuws, polls en vragen gesteld aan de gemeente, maar ook van de gemeente aan de jongeren. Er is een vast 'lid', genaamd Simone, namens de gemeente Rijnwoude, die alles modereert en antwoord geeft op de vragen.

De Hyvespagina wordt niet erg actief bezocht. Er is relatief weinig nieuws op de pagina, ook zit er gemiddeld drie weken tussen de berichten.

Schagen

De gemeente Schagen heeft een Regiusraad georganiseerd, wat vergelijkbaar is met onze Dag van de lokale democratie. Daaruit is het voorstel gekomen om eventueel een jeugdraad op te richten. De gemeente Schagen is op dit moment aan het onderzoeken of het haalbaar is en heeft hiervoor een bedrag van € 12.000,- gereserveerd. Ook overweegt de gemeente Schagen of de begeleiding van de jeugdraad door de ambtenaren gaat gebeuren of door de landelijke instelling van Nationale Jeugdraad. Dit zal extra kosten met zich meebrengen.

Heerde

De gemeente Heerde is zich nog aan het oriënteren op jongerenparticipatie. In het verleden heeft ze een jongerenraad gehad, maar dat is een stille dood gestorven. Op dit moment zijn ze begonnen met het betrekken van jongeren op incidentele basis bij beleid dat jongeren raakt. Hier zijn nog geen eerdere ervaringen mee. Het budget draagt op dit moment € 0,-.

Vlagtwedde

De gemeente Vlagtwedde heeft een aantal keren een jongerenraadsvergadering gehouden. Het grote verschil met Haren, is dat Vlagtwedde van te voren een budget en een aantal onderwerpen gaf waar de jongerenraadsvergadering over ging debatteren. Het valt enigszins te vergelijken met de Dag van de lokale democratie.

Hoofdstuk 4 Conclusie

In dit hoofdstuk treft u nogmaals de diverse instrumenten voor jongerenparticipatie aan. Ze worden hier ook getoetst aan de in de inleiding gegeven randvoorwaarden van de gemeente Haren. Dit leidt tot een aantal conclusies.

Afvallers qua budget

Vanwege de beperkte ambtelijke inzet en het beperkte budget, is een aantal vormen van jongerenparticipatie niet geschikt voor de gemeente Haren. Zo vallen de methoden die worden georganiseerd door commerciële bedrijven als WOOH, jongerenateliers en jongerenparticipatie.nl af. Het zijn erg interactieve vormen die bijzonder vernieuwend zijn, maar de kosten voor het inschakelen van dergelijke bureaus bedragen gemiddeld € 7.000,- en overschrijden daarmee ruimschoots het beschikbare budget. Wel kunnen wij overwegen eens per twee jaar een dergelijk instrument in te zetten.

Bij de indirecte vormen van jongerenparticipatie vallen de Jongin! site en de koppeling naar het Centrum voor Jeugd en Gezin af. Dit vooral vanwege de hoge kosten. Jongin! heeft als instapkosten € 15.000,- en het abonnement kost per jaar € 2.500,-. De koppeling van een site aan het Centrum voor Jeugd en Gezin is eigenlijk niet geschikt voor participatiedoeleinden en het bereik is erg onzeker. Vooral ouders kijken op sites voor centra voor Jeugd en Gezin en moeten de weg ernaartoe ook nog vinden.

Afvallers qua afweging voor- en nadelen

Jongerenraad

Een jongerenraad is een optie die qua budget over kan blijven, maar de jongerenraad kent een aantal nadelen die niet in verhouding lijken te staan met de voordelen.

Ten eerste is er behoorlijk wat ambtelijke ondersteuning nodig, zeker in de beginfase zullen de jongeren intensief begeleid moeten worden en niet alleen door team Communicatie. Dit heeft te maken met de voorkeur van het college wat betreft de aard van de jongerenparticipatie. Jongeren zouden niet alleen wat moeten zeggen over de voor hun aansprekende onderwerpen, maar meer gemeentebreed moeten participeren. Dit brengt met zich mee dat er ook meer ambtelijke capaciteit nodig is.

Daarnaast trekt een jongerenraad een specifiek soort jongeren, veelal hoogopgeleid en politiek geïnteresseerd, daarmee wordt de continuïteit onvoldoende gewaarborgd. Iemand kan niet de hele tijd in een jongerenraad blijven functioneren en zal opgevolgd moeten worden. De gemeente Heerde heeft een jongerenraad gehad en daar is vanwege deze reden een einde aan gekomen, de continuïteit kon niet goed gewaarborgd worden. Daarnaast is het voor het functioneren van de jongerenraad zelf ook goed wanneer er jongeren van diverse opleidingen in zitten. Zo zijn VMBO'ers erg praktisch en oplossingsgericht, terwijl VWO'ers heel goed een theoretisch kader kunnen schetsen.

Ten derde moeten de jongeren geselecteerd worden. De ideale situatie zou een gekozen jongerenraad bevatten vanwege het hoge democratische gehalte daarvan. Echter bij de gemeente Haren wordt dat lastig, omdat veel Harense jongeren in Groningen naar school gaan. Dan moeten die verkiezingen weer heel anders georganiseerd gaan worden en dat kost tijd.

Jongerenpanel

Een vergelijkbare vorm met een jongerenraad is een jongerenpanel. De gemeente Oirschot heeft tot nu toe goede ervaringen met het jongerenpanel dat bijna op een vergelijkbare wijze werkt als een jongerenraad. De gemeente Oirschot heeft aan het jongerenpanel een bedrag van € 2.000,- ter beschikking gesteld, de jongeren bepalen vervolgens zelf waar dat bedrag naar toe gaat. Een belangrijk verschil is dat het jongerenpanel wordt ingezet bij specifieke onderwerpen en niet voor de gemeente in algemene zin. Dit ligt niet in de lijn met wat het college wil. Het college vindt dat de jongeren ook iets moeten kunnen zeggen over gemeentebrede zaken, zoals een voorjaarsnota.

Opties

Reëlere opties wat betreft de kosten, ambtelijke inzet en een hoog participatiegehalte zijn vanuit het oogpunt van het college de Dag van de lokale democratie, politiek maatschappelijke stage en het gebruikmaken van social media.

Dag van de lokale democratie

De Dag van de lokale democratie wordt samen met het Zernikecollege en het Maartenscollege georganiseerd. In 2012 doen ook leerlingen van Kentalis mee. Het doel van deze dag is de jongeren op hoofdlijnen te leren hoe de lokale democratie werkt. Daarnaast leren de jongeren met welke doelgroepen de gemeente te maken heeft, variërend van burgers tot politiek en van ambtenaren tot verenigingen. In het jaar 2010 was de dag een groot succes. Er zijn ongeveer zes dagen aan ambtelijke capaciteit mee gemoeid.

Politiek maatschappelijke stage

De politiek maatschappelijke stage kan georganiseerd worden met behulp van het bedrijf Jongeren-participatie.nl. De jongeren lopen ook echt mee in de gemeente op diverse afdelingen. De jongeren zijn dus erg actief bezig en daarnaast is het een goede bindingswijze tussen de gemeente en de jongere. Het grote nadeel van de politiek maatschappelijke stage is dat het een klein bereik heeft en dat er uiteindelijk voldoende ambtelijke ondersteuning moet zijn. De ambtelijke ondersteuning is beperkt wanneer het bureau Jongeren-participatie.nl wordt ingeschakeld, maar dan zijn de kosten wel hoger. Voor Haren kan het een oplossing zijn om te kiezen voor een kleinschalige politiek maatschappelijke stage en die vervolgens ook zelf te organiseren. Ook kan hier de samenwerking met het jongerenwerk gezocht worden.

Social media

De raad kan besluiten tot het aanmaken van een account op (een van de) social media. Deze media zijn veelal gratis. Veel jongeren zijn actief op social media. In theorie heeft dit middel dus een groot bereik. Op de diverse social media, zoals Hyves en Facebook, is het mogelijk om onderwerpen of nieuws te plaatsen, foto's te plaatsen en ook reacties te ontvangen op hetgeen wat op de site wordt gezet. De mogelijkheden zijn dus groot, maar er is ook een aantal aandachtspunten voor het participeren op social media. Ten eerste moet het wel actueel blijven, er moeten voldoende onderwerpen op de site komen en die onderwerpen moeten ook actueel zijn. Wanneer de actualiteit onvoldoende wordt gewaarborgd, vervaagt de belangstelling voor de site en dan wordt het lastig om de jongeren weer aan je te binden.

Ten tweede moet er een moderator komen, bij voorkeur een vast persoon. Die persoon moet reacties in de gaten houden, vragen beantwoorden, reageren en eventueel ingrijpen bij ongewenste discussies.

Advies

Gelet op het budget dat ter beschikking staat en de ambtelijke beschikbare capaciteit, is de conclusie dat de Dag van de lokale democratie een vorm van jongerenparticipatie is die geschikt is voor de gemeente Haren. Deze dag is in het verleden een succes gebleken en heeft een hoog participatief karakter. Het is echter geen permanente participatie, bovendien was in het verleden de 'follow up' niet altijd goed gewaarborgd.

Het is een overweging waard om de politiek maatschappelijke stage verder uit te werken en de resultaten van de Dag van de lokale democratie te koppelen aan een stageopdracht. Dit zou in samenwerking met het Vrijwilligerssteunpunt en het steunpunt maatschappelijke stages van Torion opgepakt kunnen worden.

Daarnaast wordt geadviseerd om de mogelijkheden van social media voor de gemeente Haren te onderzoeken. Wij zouden dit ook aan de maatschappelijke stage kunnen koppelen waarbij jongeren een klein onderzoek uitvoeren naar de mogelijkheden voor het gebruik van social media. Een vervolgstap kan zijn dat er dan ook daadwerkelijk wordt besloten om een account te maken en dat er ook wordt voorzien in nieuws en moderatorschap.